

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A TREIA

CAUZA SFINX-IMPEX S.A. c. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 28439/05)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

25 septembrie 2012

DEFINITIVĂ

25/12/2012

Această hotărîre poate fi supusă unei revizuii editoriale.

În cauza Sfinx-Impex S.A. c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), întrunită într-o Cameră compusă din:

Egbert Myjer, *președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Ján Šikuta,

Luis López Guerra,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos, *judcători*,

și Marialena Tsirlî, *grefier adjunct al secțiunii*,

Deliberînd la 4 septembrie 2012 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 28439/05) depusă la Curte împotriva Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ("Convenția") de către o companie din Republica Moldova, Sfinx-Impex S.A. ("compania reclamantă"), la 27 iunie 2005.

2. Compania reclamantă a fost reprezentată de către dna A. Pali, avocat care își desfășoară activitatea în Bălți. Guvernul Republicii Moldova ("Guvernul") a fost reprezentat de către agentul său, dl V. Grosu.

3. La 27 august 2009, Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. De asemenea, în conformitate cu prevederile fostului articol 29 § 3, Curtea a informat Guvernul că fondul cererii va fi examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

4. Urmare a demisiei dlui Mihai Poalelungi, judecător ales din partea Republicii Moldova (articolul 6 din Regulamentul Curții), președintele camerei l-a desemnat pe dl Ján Šikuta să participe în calitate de judecător ad hoc (articolul 26 § 4 din Convenție și articolul 29 § 1 din Regulamentul Curții).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Compania reclamantă este o societate pe acțiuni din Republica Moldova cu sediul în Bălți.

6. La 6 iunie 2002 judecătoria economică de circumscripție din Chișinău a dispus întreprinderii municipale A. să achite suma de 1014 968,25 lei moldovenești (MDL) (78 998,15 euro (EUR) la acel moment) în beneficiul companiei reclamante cu titlu de datorie și taxă de stat. Hotărîrea nu a fost contestată și a devenit definitivă. Totuși, hotărîrea nu a fost executată.

7. La 27 mai 2005 cu depășirea termenului de trei luni prevăzut de lege, întreprinderea N. a depus o cerere de revizuire a hotărîrii judecătorești din 6 iunie 2002, pe motiv că instanța de judecată s-a pronunțat asupra drepturilor sale deși nu a fost atrasă în proces. În special, întreprinderea N. a invocat că urmare a două cesiuni de creanță, ea a devenit titularul creanței opozabile întreprinderii A. pînă la pronunțarea hotărîrii în cauză. Din materialele dosarului, reiese că întreprinderea N. a aflat despre hotărîrea pronunțată în favoarea companiei reclamante la 27 noiembrie 2002, atunci cînd întreprinderea A. a cerut în cadrul unei proceduri separate recunoașterea nulității contractelor de cesiune de creanță.

8. Judecătoria economică de circumscripție din Chișinău a fixat următoarea ședință de judecată la 28 iunie 2005.

La 27 iunie 2005 reprezentantul companiei reclamante a informat instanța de judecată despre imposibilitatea de a asista la ședință și a solicitat amînarea acesteia.

9. La 28 iunie 2005 instanța de judecată a decis să examineze cauza în absența reprezentantului companiei reclamante. Ea a admis cererea de revizuire înaintată de către întreprinderea N. și a redeschis procesul.

10. La 12 decembrie 2005 Curtea de Apel Economică, examinînd cauza în fond, a respins acțiunea inițială a companiei reclamante depusă împotriva întreprinderii A. Această hotărîre a fost confirmată printr-o decizie definitivă a Curții Supreme de Justiție din 2 martie 2006.

11. Printr-o scrisoare din 1 noiembrie 2011, compania reclamantă a informat Curtea că intenționează să utilizeze noul recurs intern creat prin Legea nr. 87, în vederea obținerii unor despăgubiri pentru neexecutarea hotărîrii judecătorești din 6 iunie 2002.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

12. Referitor la revizuirea hotărîrilor judecătorești definitive, dreptul intern pertinent a fost rezumat în cauza *Popov c. Republicii Moldova* (nr. 2) (nr. 19960/04, §§ 27-29, 6 decembrie 2005).

13. Referitor la noul recurs intern introdus prin Legea nr. 87, prevederile relevante au fost rezumate în cauza *Manascurta c. Republicii Moldova* ((dec.), nr. 31856/07, §§ 11 și 12, 14 februarie 2012).

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU REDESCHIDEREA PROCESULUI

14. Compania reclamantă s-a plîns că prin revizuirea hotărîrii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa a fost încălcat principiul securității raporturilor juridice. Ea a invocat violarea articolului 6 § 1 din Convenție, care prevede:

”Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...), de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”

A. Admisibilitatea

15. Guvernul a invocat nerespectarea termenului de șase luni. Guvernul a reiterat că compania reclamantă a formulat pentru prima dată această plîngere în fața Curții, în cererea sa suplimentară din 24 iulie 2006. Guvernul a notat că *dies a quo* este la data de 28 iunie 2005, atunci cînd judecătoria economică de circumscripție din Chișinău a redeschis procesul.

Compania reclamantă nu s-a pronunțat asupra acestui fapt.

16. Curtea notează că redeschiderea procesului a fost decisă prin hotărîrea din 28 iunie 2005. Această hotărîre nu era definitivă, totuși ea a fost menținută prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 2 martie 2006. Prin urmare, Curtea reține această ultimă dată ca *dies a quo*. În consecință, compania reclamantă a formulat pretenția sa în fața Curții în termen de șase luni prevăzut de articolul 35 § 1 din Convenție.

Astfel, Curtea respinge excepția Guvernului.

17. În plus, Curtea constată că cererea nu este în mod vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. De asemenea, Curtea consideră că cererea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

18. Compania reclamantă s-a plîns de faptul că instanțele judecătorești naționale au admis cererea de revizuire depusă de către întreprinderea N. și au casat hotărîrea judecătorească definitivă pronunțată în favoarea sa. Ea a declarat că cererea în cauză a fost depusă după expirarea termenului legal de prescripție de trei luni. Compania reclamantă a reiterat faptul că întreprinderea N. a aflat despre hotărîrea din 6 iunie 2002 la 27 noiembrie 2002, însă cererea de revizuire a fost depusă abia la 27 mai 2005.

19. Guvernul a contestat acest argument.

20. Curtea amintește că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească. În particular, revizuirea nu trebuie să devină un apel deghizat și simplul fapt că ar putea exista două opinii asupra subiectului, nu este un motiv suficient pentru rejudecarea cauzei. Nu pot exista derogări de la acest principiu decât doar anumite motive substanțiale și imperioase o cer (*Riabykh c. Rusiei*, nr. 52854/99, § 52 CEDO 2003-IX; *Roșca c. Republicii Moldova*, nr. 6267/02, § 25, 22 martie 2005).

21. De asemenea, Curtea reiterează că deciziile de redeschidere a unui proces trebuie să fie conforme prevederilor naționale pertinente și că folosirea abuzivă a unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției. Principiul securității raporturilor juridice și preeminența dreptului impune Curtea să fie vigilentă în acest domeniu (*Eugenia și Doina Duca c. Republicii Moldova*, nr. 75/07, § 33, 3 martie 2009). Sarcina Curții este de a determina dacă procedura de revizuire a fost aplicată în mod compatibil cu articolul 6 din Convenție, permițând totodată de a asigura respectarea principiului securității raporturilor juridice. Astfel, Curtea trebuie să ia în considerație faptul că interpretarea prevederilor legislației naționale ține în primul rând de competența autorităților naționale, și anume instanțelor judecătorești (*Waite și Kennedy c. Germaniei* [MC], nr. 26083/94, § 54, CEDO 1999-I).

22. În prezenta cauză, Curtea notează că la 6 iunie 2002 a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă în favoarea companiei reclamante, care a fost casată urmare a admiterii cererii de revizuire depusă de către întreprinderea N. În cererea sa depusă la 27 mai 2005, aceasta din urmă a invocat că drepturile sale ar fi fost afectate prin adoptarea hotărârii în cauză și că ea n-a fost atrasă în proces. Curtea notează că Guvernul nu a contestat faptul că întreprinderea N. a aflat despre pronunțarea hotărârii din 6 iunie 2002 la 27 noiembrie 2002. În aceste condiții, Curtea constată că întreprinderea N. a depus cererea sa de revizuire peste doi ani și jumătate după ce a aflat despre existența hotărârii în cauză. Curtea observă că instanțele judecătorești naționale nu s-au pronunțat asupra aspectului dacă compania N. a respectat termenul de trei luni pentru depunerea cererii de revizuire.

23. Curtea relevă că ea a examinat mai multe cauze în care au fost ridicate probleme similare celor din această speță și a constatat violarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *Popov c. Republicii Moldova* (nr. 2), nr. 19960/04, §§ 52-58, 6 decembrie 2005; *Oferta Plus SRL c. Republicii Moldova*, nr. 14385/04, §§ 104-107 și 112-115, 19 decembrie 2006; *Eugenia și Doina Duca c. Republicii Moldova* citat supra, §§ 35-45; *Melnic c. Republicii Moldova*, nr. 6923/03, §§ 38-44, 14 noiembrie 2006; *Istrate c. Republicii Moldova*, nr. 53773/00, §§ 46-61, 13 iunie 2006).

24. În lumina circumstanțelor speței și a argumentelor prezentate de către părți, Curtea nu constată nici un motiv pentru a ajunge la o concluzie diferită

în prezenta cauză. Ținând cont de jurisprudența sa în domeniu, Curtea consideră că în prezenta cauză procedura de revizuire a fost utilizată de către Curtea Supremă de Justiție într-un mod incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice. Omisiunea instanțelor judecătorești naționale de a se pronunța asupra obiecției formulate de către partea adversă referitoare la termenul procedural de depunere a cererii de revizuire a încălcat dreptul companiei reclamante la un proces echitabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ruiz Torija c. Spaniei*, 9 decembrie 1994, § 30, seria A nr. 303-A).

25. Prin urmare, a avut loc încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție ca urmare a casării hotărârii judecătorești definitive din 6 iunie 2002.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLELOR 6 ȘI 13 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 CA URMARE A NEEEXECUTĂRII HOTĂRÎRII JUDECĂTOREȘTI DIN 6 IUNIE 2002

26. Compania reclamantă s-a plîns de neexecutarea hotărârii judecătorești din 6 iunie 2002 pe parcursul perioadei anterioare casării acesteia. Ea a invocat articolele 6§1 și 13 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1.

27. Curtea notează că hotărîrea judecătorească din 6 iunie 2002 a rămas neexecutată timp de trei ani perioadă în care aceasta era în vigoare. În opinia Curții, aceasta poate ridica probleme în conformitate cu articolele invocate (a se vedea *Oferta plus SRL*, citată supra, §§ 82-85 și 113-115).

28. Totuși, Curtea ia act de intenția companiei reclamante de a face uz de noul recurs introdus prin Legea nr. 87 din 1 iulie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Curtea relevă că ea s-a pronunțat deja asupra noului remediu și ea a decis că este efectiv (a se vedea *Balan c. Republicii Moldova* (dec.), nr. 44746/08, 24 ianuarie 2012; *Manascurta c. Republicii Moldova* (dec.) nr. 31856/07, 14 februarie 2012).

29. Prin urmare, pretențiile companiei reclamante privind neexecutarea hotărârii judecătorești din 6 iunie 2002 sunt premature și trebuie respinse potrivit articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

30. Articolul 41 din Convenție prevede:

”Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”.

A. Prejudiciul

31. Compania reclamantă a pretins, suma de 1 014 968,25 MDL (78 998,15 EUR la acel moment) cu titlu de prejudiciu material cauzat, aceasta fiind suma ce i-a fost acordată prin hotărîrea din 6 iunie 2002. De asemenea, ea a solicitat achitarea venitului ratat în sumă de 1 207 812,20 MDL (79 695,17 EUR la rata de schimb actuală), calculată pentru șapte ani (din iunie 2002 pînă în iunie 2009) de neexecutare a hotărîrii judecătorești în cauză, cîte 172 544,60 MDL (11 385,02 EUR) pe an.

32. Guvernul a respins această cerere. Acesta a contestat metoda de calcul al venitului ratat.

33. Curtea reiterează că o hotărîre prin care se constată o violare impune Statului pîrît obligația de a pune capăt încălcării și de a repara consecințele acesteia pentru a restabili pe cît este posibil situația anterioară acesteia (*Exregele Greciei și alții c. Greciei* [MC] (satisfacție echitabilă), nr. 25701/94, § 72, 28 noiembrie 2002). În prezenta cauză, repararea ar fi trebuit să aibă ca scop de a pune compania reclamantă în poziția în care ea ar fi fost dacă încălcarea n-ar fi avut loc, adică pînă la casarea hotărîrii judecătorești din 6 iunie 2002. Prin urmare, Curtea acordă suma totală stabilită în hotărîrea judecătorească din 6 iunie 2002.

34. Referitor la venitul ratat pretins pentru imposibilitatea utilizării sumei bănești acordate prin hotărîrea judecătorească din 6 iunie 2002, Curtea consideră că trebuie delimitată perioada de trei ani de pînă la casarea hotărîrii în cauză la 28 iunie 2005, și perioada care a urmat. Cît privește prima perioadă, Curtea observă că imposibilitatea de a utiliza creanța a rezultat din neexecutarea hotărîrii din 6 iunie 2002. Ținînd cont de faptul că plîngerile invocate ca urmare a neexecutării au fost declarate premature, Curtea consideră că nu este necesar să acorde venitul ratat pentru această primă perioadă. Referitor la cea de-a doua perioadă, Curtea relevă că imposibilitatea de a utiliza creanța a rezultat din casarea hotărîrii judecătorești din 6 iunie 2002, casare ce a fost constatată ca fiind contrară articolului 6 § 1 din Convenție. Astfel, Curtea consideră că compania reclamantă are dreptul la o compensare pentru perioada menționată de către ea cu acest titlu (paragraful 31 supra) (a se vedea *Oferta Plus SRL c. Republicii Moldova* (satisfacție echitabilă), nr. 14385/04, §71, 12 februarie 2008).

35. Reieșind din cele menționate supra, Curtea acordă companiei reclamante suma de 110000 EUR cu titlu de prejudiciu material suportat.

B. Costuri și cheltuieli

36. De asemenea, compania reclamantă a pretins suma de 2820 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața instanțelor judecătorești naționale și a Curții. Această sumă reprezintă onorariul avocatului pentru nouăzeci și patru ore de muncă cu un tarif de treizeci euro pe oră.

37. Guvernul a susținut că suma pretinsă și numărul de ore sunt excesive. De asemenea, Guvernul a reiterat lipsa documentelor justificative.

38. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, costurile și cheltuielile se rambursează în temeiul articolului 41 doar în măsura în care a fost stabilit faptul că ele au fost necesare, real suportate și rezonabile ca mărime (a se vedea, printre multe altele, *Konstantin Markin c. Rusiei* [MC], nr. 30078/06, § 171, 22 martie 2012).

39. Curtea constată că pretențiile companiei reclamante cu acest titlu nu sunt confirmate de nici un document justificativ. Ținând cont de jurisprudența sa, ea respinge cererea cu privire la costuri și cheltuieli.

C. Penalități

40. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* admisibilă cererea formulată în temeiul articolului 6 § 1 cu privire la casarea hotărârii judecătorești din 6 iunie 2002 și restul cererii inadmisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc violarea articolului 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște*
 - a) că statul pârît trebuie să plătească companiei reclamante, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre va deveni definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, suma de 110000 EUR (o sută zece mii euro) pentru prejudiciul material, care urmează să fie convertită în valuta națională a statului pârît conform ratei de schimb aplicabile la data executării hotărârii;
 - b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o penalitate la suma de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, plus trei procente;
4. *Respinge* restul pretențiilor de satisfacție echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 25 septembrie 2012,
în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Marialena Tsirli
Grefier adjunct

Egbert Myjer
Președinte